

Toelichting archeologie Van Oosthuijzelaan 5 's-Gravenzande

Aardwetenschappelijke, historische en archeologische gegevens

Het plangebied is gelegen in de voormalige Maasmonding. Tot aan de bedijkingen in de Late Middeleeuwen was er dan ook geen bewoning mogelijk. In de 13^e eeuw werd de Maasdijk aangelegd. Ten zuiden van de Maasdijk bevond zich een buitendijks zandgebied (de Staelduinen), waar tussen 1300 en 1500 bewoning plaatsvond. Dit dorpje bevond zich echter waarschijnlijk ter hoogte van het Papedijkje. Er zijn geen aanwijzingen dat in deze periode bewoning heeft plaatsgevonden ter hoogte van het plangebied.

Op de kaart van Kruikius uit 1712 is geen bebouwing weergegeven (zie afb. 1). Op een kaart uit het midden van de 19e eeuw is te zien dat het plangebied is ontgonnen. Aan het eind van de 19e eeuw werd kleinschalige bebouwing gerealiseerd. Het is niet duidelijk of dit om erfbouw gaat (een stal of een schuur) of een woonhuis betreft. Rondom de bebouwing liggen akkers/tuinbouwgronden. In het tweede kwart van de 20e eeuw verdwijnt de bebouwing. Rond 1960 wordt opnieuw gebouwd.¹

In de nabijheid van het plangebied zijn voor zover bekend geen archeologische onderzoeken uitgevoerd of vondsten gedaan. Wel is ongeveer 250 meter ten westen van het plangebied een middeleeuws scheepje opgegraven, op de plek waar nu de camping is gelegen. Al in de jaren '80 van de 20^e eeuw had de toenmalige tuinder hier planken in zijn grond gevonden. Hij vermoedde dat het ging om delen van een boot. Na het verdwijnen van het tuindersbedrijf en voorafgaand aan de inrichting van de camping vonden er op de vondstlocatie grondwerkzaamheden plaats. Deze zijn archeologisch begeleid door de Archeologische Werkgroep. Het scheepje dateert vermoedelijk van vóór 1449, toen het Papedijkje werd aangelegd. Het is vermoedelijk een vlet van een visser geweest, die destijds in een dorpje in de Staelduinen leefden.² Dergelijke toevalsvondsten zouden ook bij grondwerkzaamheden in het plangebied kunnen worden aangetroffen.

Regelgeving en beleid

Rijksbeleid

De Wet op de archeologische monumentenzorg (een wijzigingswet van de Monumentenwet 1988) is het eindresultaat van de implementatie van het Europese Verdrag inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed in de Nederlandse Wetgeving. De Wet bevat 3 belangrijke uitgangspunten:

- het streven naar behoud in situ van archeologische waarden;
- het tijdig betrekken van de archeologische waarden in de ruimtelijke ordening door het opnemen van harde juridische eisen in bestemmingsplannen;
- de verstoorder betaalt voor het onderzoek en de documentatie van archeologische waarden als behoud in de bodem niet tot de mogelijkheden behoort.

Gemeentelijk beleid

Op 26 juni 2012 heeft de gemeente Westland haar archeologische beleidskaart vastgesteld. Op deze kaart is weergegeven waar in de gemeente (en in welke mate) kans is op het aantreffen van archeologische resten, uitgedrukt in een verwachtingszone. Aan deze verwachtingszones zijn ondergrenzen gekoppeld, die aangeven wanneer archeologisch onderzoek vanwege een voorgenomen ontwikkeling nodig is. De beleidskaart geeft een globaal inzicht in de te verwachten archeologie, in het wijzigingsplan wordt het beeld aangescherpt.

¹ www.topotijdreis.nl, geraadpleegd op 29 februari 2016.

² Immerzeel 2002.

Het archeologiebeleid legt vast hoe de gemeente Westland met haar bodemarchief omgaat.³ De gemeente Westland stelt met dit beleidsplan:

- ondergrenzen vast (uitgedrukt in oppervlakte en diepte) die duidelijk aangeven of een initiatiefnemer dan wel vergunningaanvrager verplicht is archeologisch vooronderzoek te laten verrichten;
- de in dit beleidsplan opgestelde normen vast teneinde deze normen op te nemen in alle bestemmingsplannen;
- de beleidskaart vast.

Zones met archeologische waarden of verwachtingen

Op de gemeentelijke beleidskaart is voor het plangebied één zone met archeologische waarden en archeologische verwachtingen aangegeven: verwachtingszone IV (zie afb. 2).⁴ De kaart is voor dit wijzigingsplan aangevuld met informatie uit historische en archeologische bronnen. Er wordt voor het plangebied één beleidszone gedefinieerd (zie afb. 2):

Functie-aanduiding	Beleidszone	Vrijstellingsgrens
Swr-1	Verwachtingszone IV	Geen voorschriften

Tabel 1. Overzicht van de vrijstellingsgrenzen t.a.v. archeologisch onderzoek

Verwachtingszone IV (swr-1)

Verwachtingszone IV bestaat uit gebieden waarvoor geen archeologische verwachting geldt. Deze zone bestaat uit buitendijks gebied (westelijke zijde van de gemeente). Het buitendijkse gebied heeft door de eeuwen heen blootgestaan aan grote invloeden vanuit zee. Daardoor waren ten eerste de bewoningsmogelijkheden zeer beperkt. Ten tweede hebben eventuele archeologische resten, die ooit aanwezig zijn geweest, na hun totstandkoming eeuwenlang bloot gestaan aan de invloed vanuit zee. Hierdoor zijn archeologische vindplaatsen verspoeld en geërodeerd.

In Verwachtingszone IV geldt een zeer lage trefkans voor archeologische vindplaatsen. Indien archeologisch materiaal wordt aangetroffen is de kans bovendien zeer groot dat het hier om contextloos materiaal gaat. Om deze reden worden er in deze zone dan ook geen voorwaarden verbonden aan het verlenen van een omgevingsvergunning. Wel is het zo dat ook in deze zone de algemene meldingsplicht van toevalsvondsten van toepassing blijft en dat een eventuele archeologische inspectie tijdens bodemverstorende werkzaamheden moet worden toegestaan.

Conclusie

Het plangebied is gelegen in de voormalige Maasmonding en was tot de inpolderingen in de 17^e en 18^e eeuw niet bewoonbaar. Er zijn geen aanwijzingen dat er sprake is van historische bebouwing in het plangebied. Er wordt dan ook geen archeologische bestemming opgelegd in het plangebied.

³ Kerkhof 2012.

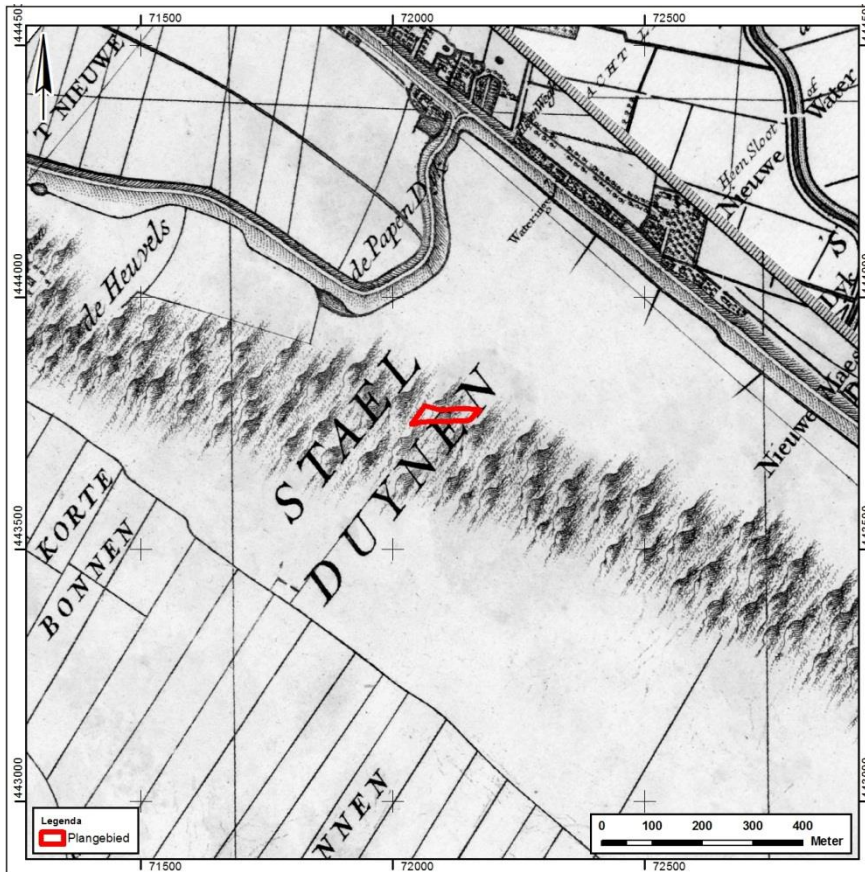
⁴ Kerkhof 2012.

Literatuur

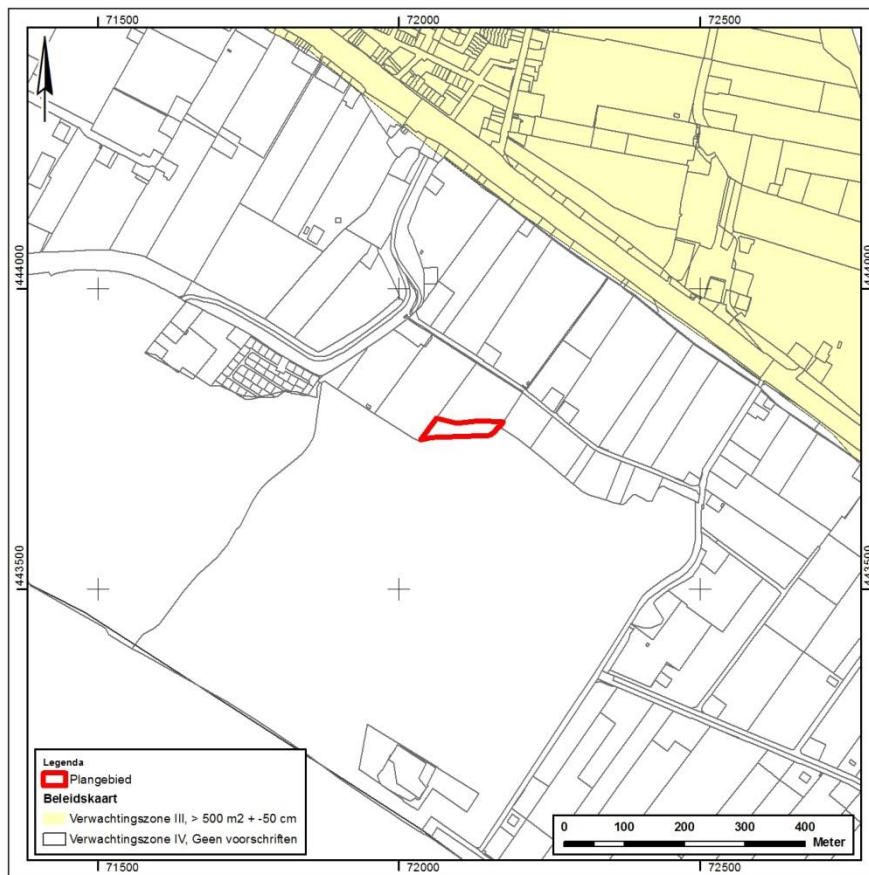
Immerzeel, A.A.G., 2002: Archeologische Kroniek van het Westland, 2001, in: *Historisch Jaarboek Westland 2002*.

Kerkhof, M., 2012: *Toelichting bij de archeologische beleidskaart van de gemeente Westland*, DAN 20, Delft.

Kruikius, N. & J. Kruikius, 1977 (1712): *'t Hooge heemraedschap van Delflant met de steden, dorpen en ambachten, Alphen aan den Rijn*.

Afb. 1 Het plangebied op de kaart van Kruikius (1712).

Afb. 2 Het plangebied op de beleidskaart